

Rozluźnianie mięśniowo-powięziowe

Wydanie pierwsze polskie

Carol J. Manheim

Wydawnictwo WSEiT

Rozluźnianie mięśniowo-powięziowe

Wydanie pierwsze polskie

Carol J. Manheim, MS, MEd, PT, LPC

Plantation Plaza Therapy Center
Charleston, SC

Przekład

Dr n. med. Marcin Wytrążek
Mgr Agata Nieboj

Spis treści

Dedykacje	v
Podziękowania	xi
O autorze	xiii
Przedmowa	xv
Przedmowa do wydania polskiego	xvii

Sekcja I: Wprowadzenie do rozluźniania mięśniowo-powięziowego 1

Terapia mięśniowo-powięziowa	2
Modele biomedyczny i infomedyczny	3
Różnice patologiczne	4
Koncepcje strukturalne	4
Tensegracja	5
Restrykcje mięśniowo-powięziowe	5
Anatomia powięzi	5
Urazy tkanek miękkich oraz ból mięśniowo-powięziowy	6
Napięcia i restrykcje	7
Modele konceptualne	7
Rozluźnianie mięśniowo-powięziowe	8
Rozumienie rozluźniania mięśniowo-powięziowego	9
Zaufanie odczuciom	11
Podstawowe zasady	12
Założenia	12
Proces zmiany	13
Nauka rozluźniania mięśniowo-powięziowego	14
Podstawowe kroki: Ogólne spojrzenie na terapię	15
Metafora cebuli	15
Technika rozluźniania ogólnego mięśni	16
Technika rozluźniania miejscowego mięśni	22
Technika ogólnego a miejscowego rozluźniania	22
Wrażenie rozluźnienia	22
Reakcje na rozluźnienie ze strony autonomicznego układu nerwowego	26
Reakcja pacjenta na terapię	26
Opór końcowy	26
Efekty psychologiczne rozluźniania mięśniowo-powięziowego i innych technik manualnych	27
Istota rozluźniania mięśniowo-powięziowego	27
Zagadnienia specjalne	27
Zagadka „dobrego bólu”	27
Granice	28
Znaczenie dotyku i komunikacji niewerbalnej	28
Koncentracja na sprzężeniu zwrotnym: Ćwiczenia komunikacji	30
Ćwiczenie 1: Komunikowanie emocji	30
Dotyk jako komunikacja	30
Ćwiczenie 2: Przestrzeń osobista	31
Procedury rozluźniania mięśniowo-powięziowego	31
Wskazania	31
Przeciwwskazania	32
Środki ostrożności	32
Procedury poprzedzające leczenie	32
Procedury po leczeniu	39

Sekcja II: Podstawowe techniki rozluźniania mięśniowo-powięziowego	41
Technika rozluźniania górnego kwadrantu	42
Technika rozluźniania rotatorów barku	60
Technika rozluźniania mięśni okołopatkowych w pozycji leżenia na boku	62
Technika rozluźniania dolnego kwadrantu	67
Technika rozluźniania mięśni pośladkowych w pozycji leżenia na boku	83
Mięsień czworoboczny grzbietu	88
Technika obustronnego rozluźniania górnej części mięśnia czworobocznego grzbietu	89
Technika jednostronnego rozluźniania górnej części mięśnia czworobocznego grzbietu	93
Technika rozluźniania miejscowego górnej części mięśnia czworobocznego grzbietu	95
Technika rozluźniania mięśnia płatowatego głowy i mięśnia półkołowego głowy	99
Technika obustronnego rozluźniania środkowej części mięśnia czworobocznego grzbietu	102
Technika jednostronnego rozluźniania środkowej części mięśnia czworobocznego grzbietu	104
Technika miejscowego rozluźniania środkowej części mięśnia czworobocznego grzbietu	105
Technika rozluźniania dolnej części mięśnia czworobocznego grzbietu	107
Technika miejscowego rozluźniania dolnej części mięśnia czworobocznego grzbietu	108
Odcinek szyjny kręgosłupa	110
Technika rozluźniania ogólnego mięśni tylnej części odcinka szyjnego	110
Technika rozluźniania podstawy czaszki	114
Technika rozluźniania ogólnego mięśnia mostkowo-obojęzyczkowo-sutkowego	120
Technika rozluźniania miejscowego mięśnia mostkowo-obojęzyczkowo-sutkowego	123
Technika rozluźniania ogólnego skóry głowy; technika rozluźniania włosów	124
Technika ogólnego rozluźnienia mięśni twarzy; technika rozluźniania uszu	128
Technika ogólnego i miejscowego rozluźniania skóry głowy i mięśni twarzy	130
Rozluźnianie mięśni grykowych	140
Mięsień piersiowy większy i mniejszy	146
Rozluźnianie włókien poziomych mięśnia piersiowego większego	147
Rozluźnianie skośnych włókien mięśnia piersiowego większego	148
Rozluźnianie mięśnia piersiowego mniejszego	149
Mięśnie międzyżebrowe i klatka piersiowa	150
Mięśnie brzucha	153
Mięsień biodrowo-łędźwiowy	156
Technika rozluźniania miejscowego mięśnia biodrowego	160
Mięsień grzebieniowy	164
Rozluźnianie miejscowe mięśnia grzebieniowego	164
Mięsień gruszkowaty	166
Mięsień kończyny dolnej	168
Techniki rozluźniania ogólnego obu kończyn dolnych i dolnej części tułowia	180
Mięśnie grzbietu	181
Mięsień kończyny górnej	193
Technika rozluźniania ogólnego obu ramion i górnej części tułowia: technika obustronnego rozluźniania ramion	206
Sekcja III: Zaawansowane techniki rozluźniania mięśniowo-powięziowego	209
Technika rozluźniania przedniej ściany klatki piersiowej	210
Technika rozluźniania powięzi piersiowej	214
Technika rozluźniania przepony	214
Technika rozluźniania dna miednicy	217
Technika rozluźniania powięzi krzyżowej	218
Mięśniowo-powięziowe punkty spustowe	220
Technika rozluźniania punktu spustowego	222
Mięśniowo-powięziowy punkt tkliwy	224

Restrykcje w skórze i bliznach	225
Badanie ruchomości skóry i blizn	228
Technika rolowania fałdu skórniego	232
Technika pociągnięcia „J”	234
Blizny	235
Technika pośredniego uwalniania blizn	237
Technika bezpośredniego uwalniania blizn	240
Technika bezpośrednia pionowego uwalniania blizny	241
Technika bezpośredniego rolowania skóry z blizną	243
Technika pośredniego rolowania skóry z blizną	245
Technika miejscowego uwalniania blizny	246
Technika brzdękającego rozluźniania mięśniowo-powięziowego	247
Dysfunkcja opony twardej	251
Kryteria wykonywania techniki rozluźniania opony twardej	251
Metafora anatomii opony twardej	251
Rozluźnianie opony twardej	251
Kombinacje rozluźnień	256
Leczenie w trzech wymiarach	265
Sekcja IV: Ewaluacja: Ocena wstępna	269
Rozważania ogólne	270
Wywiad wstępny	270
Ocena postawy	270
Ocena bólu	271
Bóle głowy	271
Blizny	271
Sekcja V: Dodatkowe informacje	273
Piśmiennictwo	283
Indeks	291